

MI MLADI BORCI

POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI

STANOVSKI TEDNIK ZA SLOVENSKO DIJAŠTVO. — IZHAJA VSAK PETEK. — LETNA NAROČNINA: DIJAŠKA 16 DIN, NEDIJAŠKA 26 DIN, PODPORA VSAJ 30 DIN. — POSAMEZNA ŠTEVILKA 75 PAR — UREDNIŠTVO IN UPRAVA V LJUBLJANI V STRELIŠKI ULICI 12/II. — ČEKOVNI RAČ. ŠT. 16.078.

LETO I.

LJUBLJANA, PETEK, 7. MAJA 1937.

ŠTEV. 34.

Nekatoliško pisanje

»Vse herezije in odpadi so bili navadno očita dejanja, duhovno junaštvo prepričanih ljudi, ki se po svoji vesti odločajo za večjo in boljše resnico...« (Kocbek, Premišljevanje o Španiji, »Dom in Svet« 1937, 90). Vsakogar, ki še katoliško čuti, je moralo zaboleti, ko je prebral ta stavek iz uvoda znanega Kocbekovega članka, priobčenega v katoliški reviji. Stavek je zapisan kot splošno veljaven, z značajem državljske vojne na Španskem torej nima nobene zveze. Avtor in urednik se zato ne bosta mogla sklicevati, češ, navedeni španski viri tako poročajo. Stavek je dalje popolnoma jasno zapisan; nobena licentia poetica mu ne more odvzeti vsebine in prevrniti smisla. Zato moramo stavek razumeti tako, kakor se glasi.

Popolnoma odveč bi bila tudi trditev, da je stavek iz konteksta iztrgan; saj vsebuje popolnoma ločeno misel.

Navedeni stavek je popolnoma **nekatoliški** in **zmoten**. Herezije in odpade ima za duhovno junaštvo prepričanih ljudi, za dejanja ljudi, ki se po svoji vesti odločajo za večjo in boljše resnico. Katoliška Cerkev sodi drugače. Heretika imenuje kristjana, ki trdovratno taži katero izmed resnic, ki jih moramo verovati z božjo in katoliško vero, ali dvomi o njej; odpadnik pa ji je kristjan, ki je popolnoma zavrgel krščanstvo (prim. kan. 1325, § 2 v cerkvenem zakoniku).

Herezija in odpad nista po katoliškem nauku nobeno duhovno junaštvo, pač pa spadata med najtežje grehe in sta celó zločina, za katera je zagrožena najtežja cerkvena kazen izobčenja (kan. 2314 v cerkvenem zakoniku).

Drzno je, če kdo zapiše v katoliški reviji o hereziji in odpadu, ki ju katoliška Cerkev ima za težek greh in zločin, da sta junaštvo in odločanje za večjo in boljše resnico.

Kakšno čudno luč mora vreči tako pisanje na katoliško Cerkev, ki herezijo in odpade najodločneje in brez izjeme obsoja. Po takem naziranju bi sledilo, da je Cerkev tiranska in nemoralna, ker pobija »duhovno junaštvo« in prepoveduje »odločanje za večjo in boljše resnico«. Sicer pa to naziranje ni novo; pri ljudeh, ki zametajo dogme in dogmatično učiteljstvo, velikokrat naletimo nanj. Toda v katoliški reviji bi takega stavka ne smelo biti.

Razlogi, ki so bivše katoličane v teku zgodovine pripeljali v herezijo in do odpada, so različni; glavno vlogo pa sta navadno igrala **napuh** in **trma**.

Prevzetno zaverovanost vase in trmasto vztrajanje pri svojem mnenju, ki ni dostopno za razloge, ne imenujemo duhovno junaštvo in odločanje za večjo in boljše resnico.

Heretikov in odpadnikov kot oseb katoličani ne smemo obsojati, ako nimamo dokazov o njihovi slabi volji; mogoče bi namreč bilo, da so se motili v dobri veri. Toda herezije in odpada katoličani nikoli ne moremo imeti za duhovno junaštvo prepričanih ljudi, ki se po svoji vesti odločajo za večjo in boljše resnico.

Prav tako mi ne sodimo o namenih, o dobri volji in pravovernosti g. prof. Kocbeka, obsoditi pa moramo gornji njegov stavek kot popolnoma **nekatoliški** in kot težko zmoto. Tak stavek nujno zastruplja katoliško vernost pri mladih ljudeh.

Braniti in opravičiti take članke s sklicevanjem na dobro voljo in dobre namene avtorja, je povsem neumestno, ker je zmota ravno nevarnejša, čim boljši človek jo širi. Komunisti se tega n. pr. prav dobro zavedajo, zato vse njihovo sklicevanje na španske kanonike in duhovnike ter tako zvane dobre katoličane.

Še nikdar ni bilo očem, razsvetljenim po veri, tako jasno, da more svet rešiti edinole
Odrešenik sveta. (Škof Gerlier.)

Dijaška Katoliška akcija

Ponatiskujemo po uradnem ljubljanskem škofijskem listu z dne 24. aprila 1937.

V smislu čl. 9. pravil Slovenske Katoliške akcije se objavljajo pravila lastnih organizacij, in sicer zaenkrat za Katoliško akcijo dijakov in delavcev, za druge stanove bodo v kratkem sledila.

Pravila so povzeta iz dosedanjih pravil dijaške Katoliške akcije: Zveze Mladcev Kristusa Kralja in prilagojene okvirju pravil SKA. Bistveno dopolnilo teh pravil tvorijo poslovnik, ki jih bo izdelalo osrednje vodstvo lastnih organizacij.

PRAVILA ZVEZE KATOLIŠKIH DIJAKOV ZNAČAJ IN NAMEN

Člen 1.

Zveza katoliških dijakov je organizacija Slovenske Katoliške akcije. Zanj veljajo pravila Slovenske Katoliške akcije in ta pravila.

Člen 2.

Zveza katoliških dijakov vodi apostolsko delo med dijaki in jih šola zanj.

Člen 3.

Zveza katoliških dijakov praznuje kot svoja posebna praznika praznik Kristusa Kralja in praznik sv. Tomaža Akvinskega.

Člen 4.

Namen Zveze katoliških dijakov je:

a) izoblikovati po verskih in нравnih načelih novega dijaka, ki bo resen, značajan, močne volje in čist; požrtvovalen, podjeten in željan dejanj;

ki bo študij krščansko pojmoval;

ki bo nadnaravno mislil, živel stalno v milosti božji ter skušal v sebi in drugih upodobiti Kristusa;

b) osvojiti dijake za Kristusovo kraljestvo; prepojit s Kristusovim duhom njihovo osebo in domače življenje ter vse dijaško okolje.

Člen 5.

Temeljne naloge Zveze katoliških dijakov so:

a) Vse delo in življenje nadnaravno usmerjati.

b) Mišljenje članov očiščevati od sodobnih zmot in izgraditi v njih močno katoliško načelnost.

c) Buditi in šolati vest zlasti v stvareh, kjer so sodobne zmote in zablode otople moralno čutenje; gojiti krščanski idealizem proti življenjskemu materializmu.

d) Izgraditi polnospesno organizacijo in jo ohranjati na višini.

e) Izšolati čim več voditeljev laikov za last-

no organizacijo in potem za druge organizacije Katoliške akcije.

f) Šolati za akcijo v dijaškem okolju.

g) Vršiti notranjo akcijo med lastnimi člani, zunanjo pa med nečlani.

Za akademike še posebej:

h) Proučevati katoliška načela s posebnim ozirom na znanstvene panoge univerze; usmerjati znanstveno udejstvovanje proti zmotam komunizma, kapitalizma in pretiranega nacionalizma, proučevati temelje in praktične možnosti novega krščanskega reda v družbi in državi.

i) Priprava za lastno družinsko življenje.

SREDSTVA

Člen 6.

Sredstva so nadnaravna in naravna, duhovna in gmotna, zlasti:

a) Zaupanje v Boga in njegovo pomoč pri delu v Katoliški akciji; molitev, prejemanje sakramentov; oblikovanje lastnega značaja pod vodstvom posebnega duhovnega voditelja; duhovne vaje in obnove; zgled, žrtvovanje in zadoščenje za druge;

b) študij;

c) skrb za telesno zdravje, moč in delovno zmogljivost članov;

č) preizkušene propagandne, organizatorne in delovne metode sploh;

d) seje in sestanki, krožki in tečaji, predavanja, gojenje plemenite družabnosti, nastopi, prireditve in taborjenja;

e) knjižnice, izdajanje publikacij;

f) članarina, podpore, volila in drugi dohodki.

ČLANSTVO IN USTROJ

Člen 7.

Člani so dijaki srednjih šol in univerz.

Člane sprejema pri akademskih odsekovni odbor z dve tretjinsko večino, pri srednješolskih odsekovni svet z navadno večino; sprejem mora potrditi pristojni podzvezni odbor.

Člen 8.

Zveza katoliških dijakov se deli na dve podzvezi: akademsko in srednješolsko.

Člen 9.

Akadska podzveza se deli na fakultetne odseke.

Člen 10.

Srednješolska podzveza se deli na odseke po zavodih; odseki se delijo na oddelke, kakor določa poslovnik.

Dijaški vzgojni zavodi imajo po potrebi lastne skupine; enako dijaki, ki se v šolo vozijo.

(Konec na prihodnji strani spodaj.)

Zadnji vzroki španskih homatij

Španski jezuitski pater Corillo de Albornoz, ki dobro pozna verske kakor tudi politične razmere v svoji domovini, se je o zadnjih vzrokih sedanje španske državljanske vojne takole izrazil:

Iz krvavih dogodkov v Španiji vstaja za mnoge dežele v Evropi vprašanje: »Ali bi moglo kaj takega nastati tudi pri nas?«

Odgovor ni lahek in vsekakor predpostavlja poznanje vzrokov strašne državljanske vojne.

DALJNI VZROKI

Eden izmed teh vzrokov je gotovo brezbožna in španiji sovražna propaganda mednarodnega prostozidarstva in svetovnega komunizma, ki sta hotela ustanoviti novo sovjetsko republiko.

Bistveni vzrok je tudi v tem, da mnogi španski katoličani niso več vzeli krščanstva resno.

NEPOSREDNI VZROK ŠPANSKE VOJNE

Neposredni povod pa je v močnem obnovitvenem gibanju, ki je v zadnjih letih zajelo velik del španskih katoličanov in tako komuniste priganjalo, naj hitro poprimejo, če nočejo, da bo v Španiji v kratkem času zanje vse izgubljeno.

Samo katoliško obnovitveno gibanje je omogočilo zmagoviti odpor, ki se bori proti komunizmu in ki ga bo, kakor upamo, tudi končno premagal.

NASTOP LAIKOV — SKRAJNO POTREBEN

To obnovitveno gibanje med katoliškimi laiki v Španiji pa je bilo tudi že skrajno potrebno. Zaradi pohujšanja, ki ga je dajala brezštevilna množica takih, ki so bili kristjani le po krstnem listu, so mnogi izgubili svojo vero. Nasprotje med krščanskim naukom in med življenjem takih ljudi, ki so hoteli veljati za katoličane, je bilo le preveliko. Obravnavanje socialnega vpra-

ZVEZNO VODSTVO

Člen 11.

Oba škofa skupno imenujeta na predlog osrednjega narodnega odbora iz mladcev, ki so dovršili fakultetne študije, ali v potrebi iz drugih oseb s fakultetno izobrazbo, zvezno vodstvo, ki v vrhovni instanci vodi pri dijakih apostolsko delo in šolanje. Poslovanje vodstva določa poslovnik.

OSTALI ORGANI

Člen 12.

Ostali organi Zveze katoliških dijakov so zvezni, podzvezni in krajevni odbori, sveti in občni zbori.

V Ljubljani, dne 10. aprila 1937.

† Gregorij Rožman,
škof ljubljanski.

V Mariboru, dne 11. aprila 1937.

† Ivan Jožef Tomažič,
škof lavantinski.

šanja v Španiji v teku zadnjih desetletij je bilo za razvoj dogodkov odločilnega pomena. Razen na veleposestvih v Andaluziji in pri veleindustriji v Barceloni in Bilbau so bile socialne razmere v Španiji povsem nezadovoljive.

PROTINASTOP KAPITALISTOV

Mišljenje vsega ljudstva je bilo za socialno reformo v krščanskem zmislu zelo pripravno. Toda vsak poskus v tej smeri je sistematično ovirala in v kali zadušila skupina kapitalistov, ki je odločujoče vplivala skoro na vse politične stranke v monarhiji.

Leta 1921 so se vsi španski škofje odločili, da po vsej deželi organizirajo obširno socialno gibanje.

Že se je nekaj mesecev po mestih in po deželi oznanjal in razlagal cerkveni socialni nauk. Tedaj pa so se dvignili politiki, ki so bili sami deloma kapitalisti in v temeljih nekrščanski — in kralj, ki je bil brez moči, je moral škofom prepovedati vsako nadaljnjo socialno propagando.

Škofje so se sicer hoteli v začetku ustavljati, a monarhija je imela preveč moči nad Cerkvijo. Mnogo katoliških laikov je takrat iz strahu, laksnosti in filistrstva odpovedalo. Velikega socialnega gibanja je bilo konec.

Prav tako je vlada v kratkem prepovedala tudi poskus jezuitov Abreua in Ayale, da bi delavstvo krščansko organizirala.

V dobi republike so znanemu patru Laburo očitali, da je komunist, zgolj zato, ker je v Cerkvi skupno oznanjal evangelij in papeški socialni nauk.

Gil Roblesa so pri njegovem poskusu socialne reforme nekateri krogi sistematično bojkotirali, in sicer deloma ravno taki, ki so se imenovali branitelji krščanske kulture, o krščanski pravičnosti pa niso hoteli ničesar slišati.

NOVA MLADINA ZA CELO KATOLIŠTVO

Nasproti stari generaciji tistih, ki so sicer hodili k nedeljski sveti maši, drugače pa se za Boga niso brigali, je doraščala v Španiji v zadnjih desetih letih katoliška mladina, katera je stremela za celim krščanstvom.

Tako se da razlagati tudi nepričakovano hitra prenova mnogo zastarelih verskih mladinskih društev in njihov obrat k praktičnemu in dejavnemu krščanstvu.

BOGATI SADOVI INTEGRALNEGA KATOLICIZMA

Odtod cvetoča Katoliška akcija, posebno pri mladeničih. Odtod tudi zgledna Dijaška in Akademsko zveza z več kot 30.000 udi. Odtod odločen katoliški tisk. Odtod organizacija katoliških propagandistov, ki so vse svoje delo postavili v službo za socialno in krščansko obnovo Španije.

Nova krščanska mladina je vedno bolj rastla in rastla in postala nepremagljivo gibanje.

Samo tako moremo razumeti neverjetno hitro obnovo in razcvet novih desničarskih strank takoj po padcu monarhije. V malo mesecih so bile organizirane res katoliške stranke in tako je naraslo kljub odporu vlade pri zadnjih volitvah število katoliških poslancev od 40 na 240.

Komunisti so spoznali, da v Španiji po demokraciji poti ne bodo več daleč prišli. Morali so na drug način hitro poseči v razvoj dogodkov, še preden bi katoličani dobili vso politiko v svoje roke in bi bilo s tem za komunizem vse izgubljeno. Ogromne vsote denarja so prihajale iz sovjetske Rusije, dobivali so orožje, ustanavljali marksistične milice in jih vojaško šolali. Prezident republike je prepustil vladno prostozidarju Portella, ki je znal nasilno vplivati na volitve v februarju 1936 v prid levičarjem. In vendar so dobili katoličani kljub rdečemu terorju skoro 300.000 glasov več kakor vse levičarske stranke skupaj.

KDAJ SO KOMUNISTI VOJNO ZAČELI

A tudi to ni več pomagalo, kajti rdeča revolucija je bila že sklenjena. Katoličani niso vojne ne želeli in ne začeli.

Vojna je bila v teku že od 16. februarja 1936. Od februarja do julija je bilo umorjenih 334 katoličanov, 1517 ranjenih, deset velikih katoliških dnevnikov ustavljenih in 196 cerkva in samostanov požganih. A šele 18. julija so katoličani začeli iz teh dejstev izvajati nasledke in sprejeli neizogibni vsiljeni boj.

Da bi Španija ne propadla, zato je vstalo narodno gibanje in zgrabilo za najprvotnejše pravo samoobrambo.

GLAS ŠPANSKE HIERARHIJE: ŠPANSKA VOJNA VERSKA VOJNA!

Vedno znova so španski nadpastirji v svojih pastirskih pismih učili, da »se nacionalisti borijo za prave katoliške ideale in da nobenemu katoličanu ni dovoljeno zavzeti drugačnega stališča«.

Z naših gimnazij

KLASIČNA V LJUBLJANI

»Žar« je 1. maja priredil sestanek v proslavo velikega pesnika in pisatelja Puškina. Spored je bil dostojno sestavljen in vreden ruskega velikana. Trtnikova V. a je sestanek začela z deklamacijo Puškinevega »Kavkaza« — v gladki ruščini. Za tem je tovariš Rössmann VII. a lepo opisal duševni prerez Puškina literata in človeka. Proslavo samo je zaključil tov. Pavčnik VII. b z občutenim podajanjem pesmi »Exegi monumentum« v prevodu T. Debeljaka. Nato je stopil za kateder tov. Arko VII. a. Svojemu predavanju je dal naslov »SSSR« in je to četrto iz cikla »Propad liberalizma«. Vzveselilo nas je, da je govorjeno besedo pojasnjeval s risanjem na tablo.

Zaradi zanimivih ugotovitev pri našamo nekaj misli: Ko je padla polliberalna vlada Kerenskega in so tako prišli boljševiki do oblasti, so začeli z reorganizacijo države. Ustanovili so sovjetne in dosegli, da so na ta način mogli uspešno maskirati diktaturo, toda ne diktaturo proletariata, ampak diktaturo sekretariata ali diktaturo nad proletariatom. Boljševiki so res dosegali tudi uspehe. Toda ta dela industrializacije niso napravljena s prihranjenim kapitalom, temveč s fiktivnim denarjem, in delavec je pri tem na prav istem položaju kot sužnji, ki so faraonom gradili piramide. Delavstvo je v obupnem stanju. Plače sramotne, davki pa tako visoki, da jih sploh plačevati ne morejo. Žena je ponižana do sužnje, otroci so brez nadzorstva, brez vzgoje in zaščite, ter se klatijo kot »beprizorniki« po vsej Rusiji. Dejstvo je torej, da Rusijo v resnici vladajo podkupljenci, razsipneži, saboterji in morilci, kakor so pokazali zadnji procesi. — Končal je predavatelj z željo in nado, da se največja slovanska država čimprej znebi marksistične in komunistične navlake in postane spet to, kar je bila, matjuška Rusija.

KLASIČNA — MARIBOR

Zadnja številka »Borcev« je bila pri nas navdušeno sprejeta. Kocbekovo »premišljevanje« nas res ni

moglo prepričati, saj smo si takoj mislili, kakšni katoličani so tisti, na katere je oprl svoje trditve. Kaj pa tega, koliko je Rusija poslala pomoči rdečim, Kocbekovi viri nič ne poročajo? Ali pa morda še niso mogli dobiti »objektivnih« podatkov? Značilna je pri tem miselnost nekaterih dijakov: Kocbek je zanje »junak«, ker si je upal povedati »resnico« Cerkev v obraz. Junak jim je vsakdo, samo dosleden katoličan ne, resnico najdejo povsod, samo v Cerkev in njenem nauku mislijo, da je ni.

V nedeljo (2. V.) so mariborske srednje šole priredile v Unionu v čast našima blagovestnikom sv. Cirilu in Metodu akademijo, ki je zelo lepo uspela. Na sporedu je bil orkester, solo točka in srednješolski pevski zbor.

EDINOST NE SAMO HOTE- TI, AMPAK TUDI IZVESTI

Brez prestanka in ob vsaki dani priložnosti priporočamo katoliškim možem, vsem katoliškim ženam, vsem mladinskim organizacijam, kakorkoli se že imenujejo, naj ne samo hočejo uvideti potrebo edinosti in enotnosti, ampak naj ju tudi dejansko hočejo izvesti.

(Pij XI. belgijskim študentom. 8 - 4 - 29.)

Odg. urednik: Ciril Kovač (Ljubljana). Izdaja konzorcij (J. Prešeren, Ljubljana). Tiska Misijonska tiskarna, Groblje-Domžale (Jože Godina).

POD VIDEZOM DOBREGA IN RESNIČNEGA...

Družabni prevrati so prinesli za neizkušene mnogo novih težkih nevarnosti. Komaj se je nesrečna vojna končala, ko je v državah že zopet izbruhnil stari notranji prepir. Radikalne struje in težke miselne zablode so se v toliki meri razpasle, da se je treba resno bati, da bodo tudi dobri kristjani in celo duhovniki podlegli skušnjavi, ki pod videzom dobrega in resničnega stopa prednje, in da se bodo dali okužiti od te kuge zmotnih idej.

(Pij XI. v okrožnici »Ubi arcano« z dne 23. XII. 1922.)